I

(Usnesení, doporučení a stanoviska)

DOPORUČENÍ

EVROPSKÁ KOMISE

DOPORUČENÍ KOMISE

ze dne 21. října 2011

o výzkumné iniciativě společného plánování „Městská Evropa – celosvětové výzvy pro města, společná evropská řešení“

(2011/C 312/01)

EVROPSKÁ KOMISE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na článek 181 této smlouvy,

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Udržitelný rozvoj evropských městských oblastí je v kontextu rostoucích celosvětových trendů, jakým je např. urbanizace, závažným společenským problémem. Podle předpovědí bude do roku 2050 žít téměř 70 % světové populace ve městech, přičemž dnes je to zhruba 50 % ([1]). V případě Evropy je toto číslo ještě vyšší: očekává se, že asi 83 % obyvatelstva (téměř 557 milionů obyvatel) bude do roku 2050 žít ve městech.

(2) Urbanizaci doprovází velké množství vzájemně propojených problémů, jež zahrnují sociální strádání a segregaci, překotné rozšiřování měst a dopravní zácpy, otázky bezpečnosti a zabezpečení, zhoršování životního prostředí, znečištění a účinky změny klimatu. Takový vývoj působí tlak na společnost a představuje bezprecedentní výzvu pro životaschopnost, řízení a správu městských systémů v Evropě a ve světě.

([1]) http://www.un.org/esa/population/unpop.htm

(3) Současně by Evropa měla využívat výhod městského prostoru. Městské oblasti jsou hnací silou růstu evropského hospodářství. Městské aglomerace a zasíťovaná města se staly hybnou silou vývoje, a to nejen ze socioekonomického hlediska, ale i z hlediska technologického a geopolitického. Samotná města jsou „centry inovace“, kde znalosti, politika a praxe jdou ruku v ruce s vymýšlením inovativních nápadů, používáním nových technologií a využíváním nových pohledů na problémy a hybné síly rozvoje, jakož i s řešeními pro rozvoj měst. Stále více se prokazuje, že sítě velkých městských center, často označované jako „globální města“, hrají na mezinárodní scéně stále větší roli, přičemž zároveň význam malých a středně velkých měst nesmí být opomíjen, zejména v souvislosti s regionálním rozvojem. Pro Evropu je příznačná vysoká hustota měst a velký počet malých a středně velkých měst, jejichž přednosti musí být vzaty v úvahu z hospodářského, sociálního i kulturního hlediska.

(4) Strategie Evropa 2020 předkládá tři vzájemně se posilující priority: inteligentní růst, udržitelný růst a růst podporující začlenění ([2]). Udržitelný rozvoj měst by mohl k dosažení těchto cílů významně přispět. Ve stěžejní iniciativě „Unie inovací“, popsané ve sdělení Komise ze dne 6. října 2010 „Stěžejní iniciativa strategie Evropa 2020: Unie inovací“ ([3]), je jedním z možných inovativních partnerství „inteligentní a pro život příjemná města spojující energetickou účinnost, čistou dopravu a rychlý Internet“. Města mohou přispět k růstu podporujícímu začlenění, zejména bojem proti sociální polarizaci a chudobě, zabraňováním sociální segregaci a řešením problematiky stárnutí. Evropská platforma

([2]) Sdělení Komise „Evropa 2020 – Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění“, Brusel, KOM(2010) 2020.
([3]) KOM(2010) 546.

proti chudobě a sociálnímu vyloučení [1] stanoví, aby do roku 2020 bylo dosaženo cíle EU spočívajícího ve snížení chudoby a sociálního vyloučení pro nejméně 20 milionů občanů. Napomůže při určování osvědčených postupů a podpoří vzájemné vzdělávání mezi obcemi.

(5) Existuje naléhavá potřeba posílit znalostní základnu pro integrovaný rozvoj měst v rámci jeho výzkumných rozhraní hospodářství, společnosti, mobility a ekologie s cílem podpořit tvorbu politiky založenou na důkazech.

(6) Koordinace je nezbytná pro řešení výše uvedených problémů, využití příležitostí a usnadnění kvalitní spolupráce v oblasti výzkumu, jež se zaměřuje na poskytování vědeckých důkazů, jimiž se podporuje pojetí městských oblastí jako komplexní sítě s vysokou provázaností souvisejících hospodářských, technologických, sociálních a ekologických subsystémů a s dlouhodobým výhledem do budoucna.

(7) Na zasedání dne 26. května 2010 [2] Rada pro konkurenceschopnost určila a odůvodnila soubor možných iniciativ společného plánování, jenž zahrnuje iniciativu „Městská Evropa – celosvětové výzvy pro města, společná evropská řešení“ a který zahrnuje oblasti, kde by společné plánování ve výzkumu přineslo významnou přidanou hodnotu současným roztříštěným úsilím členských států a stávajícím iniciativám na úrovni Unie. Z toho důvodu přijala závěry, v nichž uznala, že je nezbytné zahájit iniciativu společného plánování věnovanou tomuto tématu, a vyzvala Komisi, aby přispěla k její přípravě.

(8) Členské státy se k účasti na těchto iniciativách společného plánování zavázaly formou dopisů vyjadřujících formální závazek.

(9) Společné plánování výzkumu o udržitelném rozvoji měst by umožnilo koordinaci výzkumu a inovací v této oblasti, což by významně přispělo k vytvoření plně funkčního Evropského výzkumného prostoru pro výzkum a inovace v oblasti rozvoje měst a k posílení vedoucí pozice Evropy a konkurenceschopnosti výzkumu v této oblasti.

(10) Rozvoj měst je významnou oblastí přesahující hranice jednotlivých témat v rámci programů Unie týkajících se financování výzkumu a inovací. Činnosti v rámci těchto iniciativ společného plánování musí být úzce koordinovány s ostatními souvisejícími činnostmi v kontextu stávajících a budoucích programů financování a iniciativ pro výzkum a inovace.

(11) Proto v zájmu dosažení cílů vytyčených v tomto doporučení by členské státy měly spolupracovat s Komisí při zajištění koordinace a rozvoje součinnosti se stávajícími režimy pro výzkum a inovace, a to využitím souvisejících iniciativ Komise, jako například „Inteligentní města a obce“, jakož i dalších souvisejících iniciativ s cílem zabránit překrývání a zdvojování.

(12) Aby Komise mohla pravidelně podávat Evropskému parlamentu a Radě zprávy, měly by členské státy pravidelně podávat Komisi zprávy o pokroku této iniciativy společného plánování,

PŘIJALA TOTO DOPORUČENÍ:

1. Členské státy se vyzývají, aby vypracovaly a udržovaly společnou vizi týkající se způsobu, jakým může spolupráce a koordinace v oblasti výzkumu na úrovni Unie přispět k dosažení udržitelného rozvoje měst ve všech jeho formách [3].

2. Členské státy se vyzývají, aby vypracovaly společný strategický plán výzkumu stanovující střednědobé až dlouhodobé potřeby a cíle výzkumu v oblasti rozvoje měst v kontextu sílící globalizace. Strategický plán výzkumu by měl obsahovat prováděcí plán, který stanoví priority a časové rozvrhy a přesně vymezí činnosti, nástroje a zdroje potřebné k jeho provádění.

3. Členské státy se vyzývají, aby do strategického plánu výzkumu a prováděcího plánu zahrnuly tato opatření:

a) zjišťování a výměnu informací o příslušných národních programech a výzkumných činnostech;

b) posílení kapacit pro společné prognózy a posuzování technologií;

c) výměnu informací, zdrojů, osvědčených postupů, metodik a pokynů;

d) určení oblastí nebo výzkumných činností, které by těžily z koordinace, a podporu takové koordinace;

e) určení oblastí nebo výzkumných činností, které by měly prospěch ze společných výzev k předkládání návrhů nebo sdružování zdrojů;

f) definování způsobů výzkumu, který má být společně prováděn v oblastech uvedených v písmenu e);

[1] Sdělení Komise, Evropská platforma proti chudobě a sociálnímu vyloučení: Evropský rámec pro sociální a územní soudržnost, Brusel, KOM(2010) 758 v konečném znění.

[2] 10246/10.

[3] http://www.jpi-urbaneurope.eu

g) zajištění koordinace, rozvoj synergií se stávajícími a budoucími programy financování a iniciativami v oblasti výzkumu a inovací v rámci Unie a zabránění duplicitě s již existujícími a budoucími iniciativami Unie v této oblasti;

h) zvážení měnících se potřeb měst a městského obyvatelstva při stanovování cílů výzkumných programů pro rozvoj měst;

i) případné sdílení stávajících výzkumných infrastruktur nebo budování nových zařízení, například koordinovaných databank, nebo sestavení a vývoj modelů pro studium procesů, jimiž města procházejí;

j) podpora lepší spolupráce v rámci veřejného sektoru či mezi veřejným a soukromým sektorem, jakož i otevřené inovace mezi různými výzkumnými činnostmi, vzděláváním a podnikatelskými odvětvími týkajícími se městského rozvoje a zároveň zajištění širokého zapojení příslušných zúčastněných subjektů, jako jsou místní orgány a občanská společnost;

k) vývoz a šíření znalostí, inovací a mezioborových metodických přístupů, jakož i zjišťování a řešení překážek v systému výzkumu a inovací, které brání tomu, aby společenský prospěch inovačních řešení rychleji pronikal na trh;

l) poskytování odpovídajících vědeckých informací místním, regionálním, vnitrostátním a unijním strukturám s rozhodovacími pravomocemi;

m) budování sítí mezi středisky, která se věnují výzkumu měst, včetně středisek, která jsou mimo evropský výzkumný prostor.

4. Členské státy se vyzývají, aby udržovaly a dále rozvíjely účinnou společnou řídící strukturu pro oblast výzkumu měst, a jsou zmocněny ke stanovení společných podmínek, pravidel a postupů pro spolupráci a ke koordinaci a sledování provádění strategického plánu výzkumu.

5. Členské státy se vyzývají, aby prostřednictvím svých národních výzkumných programů společně provedly strategický plán výzkumu v souladu s pokyny pro rámcové podmínky společného plánování vypracovanými skupinou na vysoké úrovni pro společné plánování, která působí v rámci Rady ([1]).

6. Členské státy se vyzývají, aby spolupracovaly s Komisí s cílem prozkoumat související iniciativy Komise na pomoc členským státům při přípravě a provádění strategického plánu výzkumu a koordinovaly iniciativy společného plánování s jinými iniciativami Unie v této oblasti, jako jsou výzkum a vývoj financované z programů pro výzkum a inovace, zejména v oblasti společensko-hospodářských věd a humanitních věd, dopravy, energetiky, životního prostředí, informačních a komunikačních technologií, bezpečnosti, zdraví, jakož i dalších výzkumných a inovačních iniciativ, tj. dalších souvisejících iniciativ společného plánování, vědomostních a inovačních společenství a evropských technologických platforem.

7. Členské státy se vyzývají k tomu, aby udržovaly úzký vztah se Strategickým fórem pro mezinárodní vědeckotechnickou spolupráci (SFIC) ([2]) při vývoji a provádění případného mezinárodního rozměru strategického plánu výzkumu a zajištění soudržnosti s iniciativami SFIC ve spolupráci s třetími zeměmi.

8. Členské státy se vyzývají, aby prostřednictvím výročních zpráv o pokroku Komisi pravidelně informovaly o pokroku této iniciativy společného plánování.

V Bruselu dne 21. října 2011.

Za Komisi

Máire GEOGHEGAN-QUINN

členka Komise

([1]) ERC-GPC 1311/10. Společné plánování ve výzkumu 2008–2010 a v dalších letech – zpráva skupiny na vysoké úrovni pro společné plánování Radě ze dne 12. listopadu 2010 – příloha II.

([2]) SFIC vychází ze závěrů zasedání Rady v prosinci 2008, kde Rada vyzvala členské státy a Komisi k vytvoření nového partnerství pro mezinárodní vědeckotechnickou spolupráci. Je zřízeno Radou jako specializovaná konfigurace Výboru pro evropský výzkumný prostor.